

'Mensen die het al moeilijk hebben, worden volledig kopje onder geduwd': vrederechters binden strijd aan met gehaaide deurwaarders

De Morgen - 03 Mei 2021

Wie in België een factuur van enkele tientallen euro's niet op tijd kan betalen, riskeert tot duizenden euro's extra kosten. 'Mensen die het al moeilijk hebben, worden zo volledig kopje onder geduwd', zuchten vrederechters. Ze hebben hun buik vol van de gehaaide praktijken van sommige deurwaarders en schuiven samen met Beweging.net een plan naar voor. 'Voor wie geld verdient op de kap van mensen in armoede wordt dat een serieuze opdoffer.'

Een vrouw uit Antwerpen kreeg enkele jaren geleden een ziekenhuisfactuur van 44,96 euro. Wegens andere hoog oplopende kosten en een penibele financiële situatie betaalde ze die niet binnen de afgesproken termijn. Ze kreeg na vier maanden een boete van het ziekenhuis waardoor de factuur met 25 euro verhoogde. Nog eens twee maanden later kreeg een gerechtsdeurwaarder het dossier doorgestuurd en rekende die voor de dagvaarding 158 euro aan. Haar schuld bedroeg zo 227 euro.

De vrouw kon niet onmiddellijk betalen, maar de deurwaarder bleef haar opjagen. Eén jaar na de oorspronkelijke factuur stond de teller op 653 euro. Haar schuld was zo al 14 keer hoger geworden. De vrouw had ondertussen wat meer financiële ruimte en betaalde in één keer 200 euro af. Dat geld ging echter niet naar het ziekenhuis, maar naar de deurwaarder die er zijn deel van de kosten mee vereffende.

Gevolg? De oorspronkelijke schuld van 44 euro bleef openstaan en dus kon de gerechtsdeurwaarder de vrouw opnieuw kosten aanrekenen. Vijf jaar lang bleef die molen draaien en vloeide er zo 2.530 euro naar de deurwaarder. En dat allemaal perfect volgens de wet. Het ziekenhuis ontving al die tijd 0 euro. Om de oorspronkelijke factuur van 44 euro te kunnen vereffenen, moest de vrouw in totaal 3.290 euro ophoesten.

"We kunnen getuigen dat die manier van werken bestaat", zucht Lode Vrancken, vrederechter in Genk en woordvoerder van het Koninklijk Verbond van Vrede- en Politierechters (KVVP). "We zien veel mensen passeren die het financieel al erg moeilijk hebben, maar helemaal kopje onder gaan door dure gerechtelijke procedures." Al jaren trekken vrederechters daarover aan de alarmbel en ook vanuit de politiek is al hevige kritiek gekomen. "Maar op het terrein verandert er weinig", zegt Vrancken. Daarom heeft het KVVP een systeem naar voor geschoven dat de manier waarop er in België consumentenschulden ingevorderd worden helemaal op zijn kop zou zetten.

"De oplossing is eigenlijk zeer eenvoudig", legt Vrancken uit. "Vandaag is het zo dat schuldeisers allemaal apart een deurwaarder of advocaat onder de arm nemen om een persoon die zijn facturen niet betaalt voor de vrederechter te slepen. Wij krijgen dan meerdere zaken tegen één en dezelfde persoon op ons bord. Voor al die zaken worden aparte kosten aangerekend, waardoor de totale schuld enorm toeneemt."

De vrederechters stellen voor om die logica om te keren en haalden daarvoor de mosterd bij MyTrustO. Dat bureau hanteert al jaren een meer menselijke methode om schulden in te vorderen. "Zij geven mensen de kans om al hun dossiers bij één gerechtsdeurwaarder te steken. Die verzamelt dan alle schuldeisers en maakt één afbetalingsplan op voor iedereen. Dat plan legt hij vervolgens voor aan de vrederechter als een minnelijke schikking - een gratis procedure - en als die het plan bekrachtigt, dan geldt dat als een bindend vonnis. De deurwaarder mag daarvoor maar één keer kosten aanrekenen en kan vervolgens per maand nog een vergoeding krijgen voor het opvolgen van de betalingen aan de schuldeisers."

Als men die manier van werken overal zou toepassen, dan zou dat enorm veel kosten besparen, vinden de vrederechters. "Het is een systeem dat goed is voor de schuldenaars én voor de schuldeisers zelf", zegt Vrancken. "Want die zullen hun openstaande factuur veel sneller terugbetaald krijgen. Vandaag moeten ze soms jaren wachten omdat iemand eerst bezig is om de kosten van de deurwaarder, de advocaat van de schuldeisers en van de Belgische staat te vereffenen vooraleer de oorspronkelijke schuld weggewerkt kan worden."

Zo'n systeem van 'schuldcentralisatie' en 'minnelijke schikking' is vandaag al wettelijk toegestaan, maar het is vrijwillig en wordt nog maar door weinig gerechtsdeurwaarders toegepast. Eén speler, MyTrustO, past het al zes jaar consequent toe.

"En met succes", zegt Sandra Rosvelts, directeur onderzoek en ontwikkeling bij Beweging.net. Die christelijke organisatie is nauw betrokken bij MyTrustO en roept net als de vrederechters op om het systeem overal uit te rollen en zelfs te verankeren in de wet. "Een factuur van enkele tientallen euro's die op het einde van de rit duizenden euro's heeft gekost, dat moet gedaan zijn. Met het systeem dat de vrederechters voorstellen en dat wij met MyTrustO al jaren succesvol toepassen, kan dat."

Rosvelts hoopt dat er binnenkort een wetswijziging komt die het systeem verplicht maakt. Het zou enkel gericht zijn op consumentenschulden en niet op schulden tussen bedrijven.

Ook de KVVP vindt het een goed idee om de wet aan te passen. Als het systeem ingang vindt in onze vredegerichten en ook wettelijk verankerd zou worden, dan zou dat volgens Vrancken en Rosvelts niks minder dan een revolutie betekenen voor de bestrijding van armoede. "Het zou het begin van het einde kunnen zijn voor de schuldindustrie", maakt Rosvelts zich sterk. "Enkel voor wie vandaag grof geld verdient op de kap van mensen in armoede zou het een opdoffer betekenen."

Minister van Justitie Vincent Van Quickenborne (Open VLD) is naar eigen zeggen tevreden met het initiatief van de vrederechters en Beweging.net. "Ik had eind vorig jaar al contact met de gerechtsdeurwaarders. We hebben toen afgesproken een aanpak uit te werken om schulden correcter te innen en mensen te helpen om uit de schuldproblemen te geraken. Dit voorstel draagt daar zeker toe bij."